DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
6. Sınıf · Türkçe · 9. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Vatan Metni: Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma, Özetleme ve İsim Çekim Ekleri (Çokluk, Hâl, İyelik, İlgi, Soru)

T.O.6.10-11: Vatan temalı metinlerde metin içi ve metinler arası karşılaştırma yaparak benzerlik ve farklılıkları belirleyebilme · T.O.6.12-23: Okuduğu metindeki unsurları ölçütlere göre sınıflandırabilme ve önem sırasına göre kendi cümleleriyle özetleyebilme · T.Y.6.21: İsim çekim eklerinin (çokluk, hâl, iyelik, ilgi ve soru ekleri) işlevlerini kavrayarak yazım kurallarına uygun kullanabilme

HATIRLAYALIM

- Aynı metnin farklı bölümlerini veya kahramanlarının değişen duygularını kıyaslamak metin içi karşılaştırma; iki ayrı metni tema, tür, ana fikir ve dil yönünden kıyaslamak metinler arası karşılaştırmadır.
- İsim çekim ekleri kelimenin temel anlamını değiştirmez: Çokluk eki (-lar, -ler), hâl ekleri (belirtme -ı, yönelme -e, bulunma -de, ayrılma -den), iyelik (aitlik) ekleri ve ilgi (tamlayan -ın, -in) ekidir.
- Başına "onun" getirilebilen -ı, -i eki 3. tekil kişi iyelik ekidir; fiile sorulan "Neyi, kimi?" sorusuna yanıt veren -ı, -i eki ise belirtme hâl ekidir. Soru eki (mı, mi, mu, mü) kelimeden daima ayrı yazılır.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki cümlelerde koyu yazılan kelimelerin aldığı isim çekim eklerini sağ sütundaki görevleriyle eşleştiriniz.

☐ 1. Mehmetçik **cepheden** zafer mektubu gönderdi.

☐ 2. Şanlı **sancağımız** göklerde özgürce dalgalanır.

☐ 3. Bağımsızlık **milletin** en kutsal emanetidir.

☐ 4. Gençler **yurduna** her alanda hizmet etmelidir.

a) Birinci çoğul kişi iyelik (aitlik) eki (-ımız)

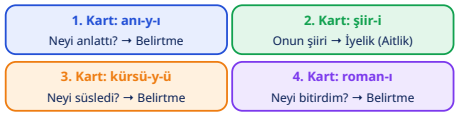
b) İsmin yönelme (yaklaşma) hâl eki (-e, -a)

c) Belirtili isim tamlamasında ilgi (tamlayan) eki (-in)

d) İsmin ayrılma (çıkma) hâl eki (-den, -dan)

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört cümle kartından hangisinde altı çizili kelimenin aldığı «-ı, -i, -u, -ü» eki 3. tekil kişi iyelik (aitlik) eki görevindedir?

(A) 1. Kart: Dedem Kurtuluş Savaşı'ndaki **anıyı** heyecanla anlattı.

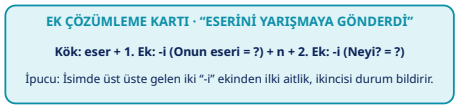
(B) 2. Kart: Şairin son **şiiri** bütün dinleyicileri derinden etkiledi.

(C) 3. Kart: Öğrenciler tören alanında **kürsüyü** balonlarla süsledi.

(D) 4. Kart: Kütüphaneden aldığım **romanı** iki günde bitirdim.

3 KISA CEVAP

Görseldeki «Eserini yarışmaya gönderdi.» cümlesinde altı çizili «eser-i-n-i» kelimesinde yer alan iki ayrı «-i» ekinin görevlerini sırasıyla yazınız.

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki çokluk eki (-lar, -ler) anlam panosunu inceleyerek tablodaki eksik anlam özelliği ve örnek açıklama hücrelerini tamamlayınız. İlk satır örnektir.

Cümle Kartı	Kattığı Anlam	Anlam Açıklaması
1. Bu topraklar nice Sinanlar yetiştirir.	Benzerlik anlamı	Mimar Sinan gibi ustalar
2. Bayramda dayımlara ziyarete gittik.		
3. Haberi duyunca dünyalar onun oldu.		Çok büyük sevinç duymak
4. Kaymakam Beyler törene katıldılar.		Makama duyulan nezaket

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Metin karşılaştırma, özetleme ve isim çekim ekleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Aynı şiirin birinci dörtlüğü ile son dörtlüğü arasındaki duygu değişimini incelemek metin içi karşılaştırmadır.	☐	☐
«Gökyüzündeki yıldızlarımız» ifadesindeki «yıldızlarımız» kelimesi hiçbir hâl eki almadığı için yalın hâldedir.	☐	☐
Bir metni özetlerken yazarın cümlelerini olduğu gibi kopyalamalı ve özete kendi kişisel yorumlarımızı katmalıyız.	☐	☐
«Sıradan bir olay» ve «gözde bir sporcu» ifadelerindeki -dan ve -de ekleri ismin hâl eki değil, yapım ekidir.	☐	☐
Soru eki olan «mı, mi, mu, mü» pekiştirme anlamı kattığında kendinden önceki kelimeye bitişik yazılır.	☐	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun Türkçe dil bilgisi kavramlarıyla tamamlayınız.

iyelik | türetme | özetleme | arası | yalın

1. İki ayrı metni tema, tür, ana fikir ve dil özellikleri yönünden kıyaslamaya metinler _____ karşılaştırma denir.
2. Eklendiği ismin kime veya neye ait olduğunu bildiren çekim eklerine _____ ekleri adı verilir.
3. Belirtme, yönelme, bulunma ve ayrılma eklerinden hiçbirini almamış isimler _____ hâldedir.
4. Metindeki önemli bilgileri seçip olay veya düşünce sırasına göre kendi cümlelerimizle kısaltmaya _____ denir.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört kelime kartından hangisinde hem çokluk eki, hem iyelik eki, hem de ismin bulunma hâl eki bir arada kullanılmıştır?

A Kartı	B Kartı
Kahraman - lar - ımız	Vatan - ımız - dan
C Kartı	**D Kartı**
Toprak - lar - ımız - da	Bayrağ - ın - a

(A) A Kartı: Kahraman-lar-ımız (Çokluk + İyelik, Yalın hâl)
(B) B Kartı: Vatan-ımız-dan (İyelik + Ayrılma hâl eki)
(C) C Kartı: Toprak-lar-ımız-da (Çokluk + İyelik + Bulunma hâl eki)
(D) D Kartı: Bayrağ-ın-a (İyelik + Yönelme hâl eki)

8 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "kelimenin anlamını değiştirmeden cümledeki görevini belirleyen ek grubu" adını (ÇEKİM) bulunuz.

İsme '-lar, -ler' eki getirilerek yapılan sayıca fazlalık kavramı ☐☐☐☐☐

İsme 'Neyi, kimi?' sorusu sorularak bulunan '-ı, -i' durum eki ☐☐☐☐☐☐☐☐

Aynı ya da farklı metinleri benzerlik ve fark yönünden inceleme işi ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Belirtili isim tamlamasında tamlayanın aldığı '-ın, -in' eki ☐☐☐☐

Şiir veya yazılarda işlenen temel duygu, soyut genel kavram ☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki "Vatan Şiiri Metin İçi Karşılaştırma" şemasını inceleyerek şairin 1. bölüm ile 2. bölümde vatanın hangi farklı yönlerini ön plana çıkardığını karşılaştırarak yazınız.

1. Bölüm (İlk Dörtlükler)	2. Bölüm (Son Dörtlükler)
Yemyeşil ovalar, yüksek dağlar ve coşkun akan ırmaklar	Toprağı vatan yapan şehitler, kahramanlık ve bağımsızlık

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki "Metinler Arası Karşılaştırma" panosunda yer alan I. Metin (Dörtlük) ve II. Metin (Düzyazı) için aşağıdakilerden hangisi ortak bir özelliktir?

I. Metin · Şiir (Dörtlük)	II. Metin · Anı (Düzyazı)
"Dalgalan göklerde al bayrağım, Sensin benim huzurlu ocağım."	"Vatan toprağını korumak için bayrağımız altında kenetlendik."

(A) Her iki metnin de dizeler hâlinde ve uyaklı (kafiyeli) yazılmış olması
(B) Vatan ve bayrak sevgisi temasını işleyerek millî duyarlılığı yansıtmaları
(C) Nesnel veriler ve istatistiklerle bilimsel bir tanım yapmayı amaçlamaları
(D) Olayları üçüncü kişi ağzından kurgusal bir masal tekerlemesiyle anlatmaları

11 SIRALAMA

Görselde verilen "Bir Metni Kurallarına Uygun Özetleme Süreci" basamaklarını ilk adımdan son adıma doğru 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Okuma	2. Seçme	3. Sıralama	4. Yazma
Ana fikri belirle	Önemliyi ayıkla	Akışa göre diz	Kendi cümlenle yaz

☐ Belirlenen noktaları yazarın cümlelerini kopyalamadan kendi cümlelerimizle kısaca yazmak
☐ Ana düşünceyi destekleyen önemli bilgileri seçip gereksiz ayrıntı ve örnekleri elemek
☐ Seçilen önemli bilgileri metindeki kronolojik sıraya veya düşünce akışına göre dizmek
☐ Metni dikkatlice okuyarak konusunu, ana düşüncesini ve temel olay akışını belirlemek

12 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki soru eki (mı, mi, mu, mü) kullanım kartlarından hangisinde hem yazım kurallarına uyulmuş hem de cümleye zaman anlamı katılmıştır?

1. Kart (!)	2. Kart
Bahar geldimi açar (Yanlış)	Geniş mi geniş (Pekiştirme)
3. Kart	**4. Kart**
Araştırdın mı? (Soru)	Güneş doğdu mu... (Zaman)

(A) 1. Kart: Bahar geldimi Anadolu'nun ovaları gelinciklerle donanır. (Bitişik yazılmış)
(B) 2. Kart: Geniş mi geniş bir meydanda bayram coşkusu yaşadık. (Pekiştirme anlamı)
(C) 3. Kart: İstiklâl Marşı'mızın yazılış sürecini araştırdın mı? (Soru anlamı)
(D) 4. Kart: Güneş doğdu mu cephedeki askerler nöbet değişimine başlar. (Zaman anlamı)